

رام - ۴۰

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

نهم اردیبهشت

نهم اردیبهشت ماه در تاریخ ایران زمین با چند رخداد مدنی و اجتماعی گره خورده است. در چنین روزی به سال ۱۲۸۶ روزنامه حبل المتین به مدیریت سید حسن کاشانی در تهران انتشار یافت. روزنامه مزبور قبلاً در کلکته به مدیریت مؤید الاسلام از دوستان سید جمال الدین اسدآبادی منتشر می‌شد. دو سال بعد (۱۲۸۸) با افزایش آشوب و بحران در سراسر کشور، محمدعلی شاه، صدراعظم مشروطه‌خواهش مشیرالدوله را بر کنار کرد و کامران میرزا نایب السلطنه را به مقام صدراعظم و وزیر جنگ برکشید، اما او هم در اداره‌ی امور ناتوان از آب در آمد. هفت سال بعد (۱۲۹۵) در جریان جنگ جهانی اول لشکر ششم هند از ارتش بریتانیا پس از محاصره در کوت‌العماره تسلیم قوای عثمانی شد. این بزرگترین تسلیم نیروهای انگلستان تا این لحظه از تاریخ بود.

جنگ در کوت‌العماره

در دوران رضا شاه این روز با چند رخداد اجتماعی قرین بوده است. در ۱۳۰۷ پیشنهاد استخدام یک فرانسوی (آندره گدار) به عنوان مدیرکل آثار باستانی، کتابخانه و موزه اشیاء عتیقه، به تصویب مجلس شورای ملی رسید، در ۱۳۲۰ علی نصر ساختمان گراند هتل را با اجاره‌بهای ماهانه سیصد تومان برای بنگاه سینمای دیدبان اجاره کرد. در ۱۳۲۱ پس از ورود متفقین به کشور و ظهور خطر قحطی دولت شروع به توزیع کوپن دریافت نان و شکر و قند کرد و در تهران با فعالیت هماهنگ سه هزار مامور اداره‌ی نان از قحطی جلوگیری به عمل آورد.

کامران میرزا

حبل‌المتین

آندره گودار

اما در سطح جهانی این روز بیشتر با رخدادهای خشن و جنگی پیوند خورده است. در ۸۰۸ خورشیدی ژاندارک برای شکستن محاصره‌ی اورلئان وارد میدان نبرد شد، در ۸۶۲ پادشاهی کاستیل جزیره‌ی قناری را فتح کرد، و در ۱۲۶۱ پتر کبیر در ده سالگی به سلطنت روسیه دست یافت، هرچند اندک زمانی بعد توسط خواهرش به خارج از پایتخت تبعید شد. در ۱۳۲۴ شکست آلمان در جنگ جهانی دوم محرز شد و در همین روز هیتلر در

پناهگاش با اوا براون ازدواج کرد. در ۱۳۴۹ نیروهای آمریکایی و ویتنام جنوبی وارد خاک کامبوج شدند و آتش جنگ کل هندوچین را فرا گرفت.

خارج از رخدادهای جنگی هم نهم اردیبهشت روز مهمی بوده است. در تاریخ معاصرمان این روز با چند فاجعه‌ی طبیعی مصادف است. در ۱۳۶۵ آتش‌سوزی در کتابخانه‌ی عمومی لس‌آنجلس به سوختن چهارصد هزار جلد کتاب انجامید و در ۱۳۷۰ توفان مهیبی منطقه‌ی چیتاگونگ در بنگلادش را ویران کرد و به کشته شدن ۱۳۸ هزار تن و بی‌خانمان شدن ده میلیون نفر ختم شد. نمونه‌ی غیرطبیعی این فجایع هم آن که در ۱۳۷۱ به دنبال فاش شدن خشونت پلیس با سیاهپوستی به نام رادنی کینگ، سیاهپوستان در لس‌آنجلس سر به شورش برداشتند. طی روزهای بعد ۵۳ تن کشته شدند و صدها ساختمان ویران شد. این روز با بحرانهایی نهادی هم پیوند خورده است. در ۱۳۵۳ نیکسون در ادامه‌ی رسوایی واترگیت اجازه داد نوارهای مکالمه‌اش منتشر شود و در عمل تسلیم مخالفانش شد، و در ۱۳۸۳ شرکت ال‌دزموبیل آخرین خودروی خود را تولید کرد و به نقطه‌ی پایان فعالیت خود رسید. با توجه به تمام این رخدادها قدری بی‌ربط می‌نماد که نهم اردیبهشت در تقویم رونسکو روز بین‌المللی رقص است و در ضمن یادمان قربانیان سلاحهای شیمیایی سازمان ملل هم در همین روز قرار می‌گیرد.

ورود ژاندارک

به اورلئان

ایرانیان معاصری که در این روز به دنیا آمدند اغلب به دو قطب افراطی عقاید سیاسی تعلق دارند. نمونه‌اش رضا کرمانی دبیر حزب پان‌ایرانیست که در ۱۳۱۳ در قم زاده شد و رضا شمس‌آبادی که شاه را ترور کرد، که در ۱۳۲۱ در نوش‌آباد آران به دنیا آمد، و البته آندره آقاسی (۱۳۴۹) را هم باید به این فهرست گنجانند. در گذشتگان ایرانی این روز اغلب با دین ارتباطی برقرار می‌کرده‌اند. در دوشنبه نهم اردیبهشت ۱۲۹۱ صبح ازل جانشین باب درگذشت و هفت سال بعد در ۱۲۹۸ در پی درگذشت آیت الله سیدمحمد کاظم یزدی از مراجع تقلید در نجف اشرف، در ایران سه روز عزای عمومی اعلام شد.

در سطح جهانی زادگان این روز تنوع شخصیتی چشمگیری داشته‌اند: تزار الکساندر دوم (۱۱۹۷)، هانری پوانکاره ریاضیدان فرانسوی (۱۲۳۳)، هیروهیتو امپراتور ژاپن (۱۲۸۰)، میشل فایفر هنرپیشه آمریکایی (۱۳۳۷) و اوما تورمن هنرپیشه‌ی مشابه آمریکایی (۱۳۴۹) در این روز زاده شده‌اند. رفتگان این روز هم عبارتند از لودویگ ویتگنشتاین (۱۳۳۰) و آلفرد هیچکاک (۱۳۵۹).